

UYGULAMA YOLU (USULÜ)

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMİZLENME YOLU (USULÜ)

I

RUH PÂKLAMASI

1. İnsanlarda aldatma ve ıstıraplara götüren dünyevî ihtiras vardır. Bu Dünyevî ihtiras bağlarından kurtaracak beş usul vardır.

Birincisi eşya üzerinde dikkatli müşahedeye dayanan doğru fikir sahibi olmak ve sebep ile etkisini ve onların mânasını doğru anlamaktır. İstırap nedeni kalbin dilek ve bağlılığına köklenmiş bulunduğundan, dilek ve bağlılık ta sebep ve etkisi kanununun ehemmiyetini ihmal ederek hata bencillik müşahedesine bağlı olduğundan, mezkur hata müşahedelerden geldiğinden, kalp bu dünyevî ihtiraslardan kurtulmadıkça refahiyet mevcut olamaz.

İkincisi, insanlar dikkatli ve sebatlı kalp-kontrolü ile bu yanlış müşahede ve bunun sonucu olan dünyevî ihtiraslardan kurtulabilir. Etkili kalp-kontrolü ile canlandırılan göz, kulak, burun, dil ve ciltten ve bunun arkasından gelen zihnî yöntemden doğan isteklerden kurtulabilirler, ve böyle yaparak dünyevî ihtiras kökünü yok edebilirler.

Temizlenme Yolu (usulü)

Üçüncüsü, herşeyi uygun kollanmak için doğru fikir sahibi olmaktır. Meselâ yemek ve giyim maddelerini düşündüğü zaman, onları rahatlık ve keyif için değil, bedenün ihtiyacına göre düşünmelidirler. Giyim bedeni şiddetli hararet ve soğukluğa karşı müdafaa ve avret yerini gizlemek için lâzımdır; yemek ise aydınlık ve Budalığa yetiştirmekte olan bedeni beslemek için lâzımdır. Böyle düşünülürse, dünyevî ihtiraslara yer kalmaz.

Dördüncüsü, insanlar tahammülü öğrenmelidir; insanlar sıcaklık ve soğukluk rahatsızlığına, açlık ve susuzluğa tahammül etmesini öğrenmelidir; onlar hakaret ve küçümsemeye uğradığı zaman sabırlı olmağı öğrenmelidir; bedeni yakıp bitiren dünyevî ihtiras ateşini söndüren şey tahammül tatbikinden başka bir şey yoktur.

Beşincisi, insanlar bütün muhatarayı görüp ondan uzak olmasını öğrenmelidir. Tam akıllı adamların yabani atlar ve deli köpeklerden saklandığı gibi, fena adamlarla dostluk edinmemeli, akıllı adamların gitmediği yerlere gitmemelidir. Bir insan dikkat ve ihtiyatlı olursa, içlerinde yanan dünyevî ihtiras ateşi sönür.

2. Dünyada beş türlü istek vardır.

Temizlenme Yolu (usulü)

Gözlerin gördüğü suretlerden doğan dilek; kulakların işittikleri sestən doğan istek; burnun kokladığı güzel koku; dille tadılan hoş tat; dokunması hoş şeylerden doğan dilek. Bu beş kapıdan dileğe bedenin rahatlık sevgisi girer.

Çoğun insanlar bedenin rahatlık sevgisinden dolayı, rahatlık arkasından gelen fenalıkları görmez, avcının tuzağına düşen orman geyiği gibi şeytanın tuzağına düşerler. Hakikaten, hislerden doğan bu beş dilek kapısı en muhataralı tuzaklardır. Buna tutulanlar dünyevî ihtiras ve ıstıraplara karıştırılmış olurlar. Onlar bu tuzaklardan kaçmak yolunu bilmelidirler.

3. Dünyevî ihtiraslardan kurtulma yolu birden fazladır. Meselâ yılan, timsah, kuş, köpek, tilki ve maymun gibi altı bambaşka tabiatlı yaratıkları tutup, hepsini beraber sağlam bir halatla bağladıktan sonra bıraksanız, hepsi ayrı ayrı kendi usulîle yataklarına dönmeğe çalışırlar: yılan çimen örtüsünü, timsah suyu, kuş havaya uçmağı, köpek köyü, tilki تنها kaya tabakasını, maymun da orman ağaçlarını arar. Her birisi kendi yoluna gitmek için kavga çıkar, fakat beraber bağlanmış bulduklarından aralarında en kuvvetlisi başkalarını sürüp gider.

Temizlenme Yolu (usulü)

Bu masaldaki yaratıklar gibi, insan göz, kulak, burun, dil, dokunma ve düşünmeden ibaret altı hissin isteğiyle türlü taraflara saptırmağa meyilli olup en üstün istek tarafından kontrol edilir.

Altı yaratık bir kazığa bağlanırsa, yoruluncaya kadar boşanmağa çalışırlar ve sonra kazık yanına yatarlar. Bunun gibi insan, kalbini yetiştirir ve kontrol ederse başka beş histen hiçbir ziyan gelmez. Kalbi kontrol altında bulunan insan hem hazır hem ileride saadeti elde eder.

4. İnsanlar şöhret ve övülme sevgisi olan bencil rahatlığı severler. Fakat şöhret ile övülme kendisini istihlâk eden ve çabuk yok olan hoşboy gibidir. Eğer insanlar şeref ve alkışlanmayı kovalar ve doğru yolu terk ederlerse, onlar çok ağır muhatara içindedirler ve çabuk pişman olurlar.

Şöhret, servet ve aşkı kovalayan adam bıçak ağzından bal yalayan çocuk gibidir. Tatlı balı tadırken dilini kesme tehlikesini göze almalıdır. O insan sert yele karşı meşaleyi taşıyan adam gibidir; ateş muhakkak onun ellerini ve yüzünü yakacaktır.

Temizlenme Yolu (usulü)

İnsan ihtiras, hiddet ve aptallıkla dolan kalbine güvenmemelidir. İnsan kalbini ihtiyarına göre bırakmamalı, bilakis sıkı kontrol altına koymalıdır.

5. Mükemmel kalp kontrolü en müşkil bir iştir. Aydın-
lık arıyan adam ilk önce her türlü istek yangınından kaçmalıdır. İstek, kuduran bir yangındır; aydınlığı arıyan adam kuru ot yükünü taşıyan adamın kıvılcımdan kaçtığı gibi istek yangınından kaçmalıdır.

Güzel suretlere meyilli olmaktan korkarak gözleri çıkarmak aptallıktır. Kalp hâkimdir ve kontrol altına konulursa daha zayıf istekler kaybolur.

Aydınlığı takip etmek güçtür ama eğer insan bu yolu aramak fikrinde bulunmazsa daha da güçtür. Aydın-
lık olmasa hayat ve ölüm dünyasında sonsuz ıstırap sürer.

Aydın-
lık yolunu aramak çamurlukta ağır yük taşıyan öküz gibidir. Eğer öküz başka şeylere ehemmiyet vermeden çalışsa, çamura karşı galebe kazanır ve istirahat eder. Tam bunun gibi, eğer kalp iyi kontrol edilir ve doğru yolda devam ederse, ona engel olacak hiçbir ihtiras çamuru bulunmaz ve bütün ıstıraplar kaybolur.

Temizlenme Yolu (usulü)

6. Aydınlık yolunu arıyanlar ilk önce bütün bencillik gururunu atmalı ve alçak gönülle Buda talimatının nurunu almağa azmetmelidir. Dünyanın bütün haznesi, bütün altın, gümüş ve şerefi akıl ve hikmetle mukayese edilemez.

Sıhhatlı olmak, aileye hakiki saadet getirmek, insanlara refahiyet getirmek için insan ilk önce kendi kalbini yetiştirmeli ve kontrol altına almalıdır. İnsan kendi kalbini kontrol edebilirse aydınlık yolunu bulabilir ve bütün akıl ve hikmet tabii olarak ona gelir.

Yer altından haznelerin çıkarıldığı gibi, hikmet iyi işlerden doğar, akıl da saf ve rahat kalpten doğar. İnsan hayatının lâbirentinden selâmet geçmek için insana akıl nuru ve hikmet irşadı lâzımdır.

İnsanlara ihtiras, hiddet ve aptallığı bertaraf etmeği öğreten Budanın talimatı iyi talimattır ve bunu takip edenler güzel hayat saadetine ereceklerdir.

7. İnsan düşündüğü tarafa hareket etmeye meyilcidir. İhtiraslı düşünce yerleşirse daha da ihtiraslı olur; hiddetli fikri düşünürse daha hiddetli olur; intikam düşüncesine düşerse ayakları o tarafa yol tutar.

Temizlenme Yolu (usulü)

Hasat zamanında çiftçiler sürülerini parmaklıktan tarlalara çıkıp zıyan vermesin veya öldürülmesinler diye toplarlar; bunun gibi insanlar da namussuzluk ve talih-sizliğe karşı kalplerini korumalıdır. Onlar ihtiras, hiddet ve aptallığı uyandıran fikirleri bertaraf edip, hayırseverlik ve lütufkarlık fikirlerini teşvik etmelidirler.

İlk bahar gelip otlaklar bol bol yeşil çimenle örtülürse, çiftçiler davarlarını boşatırlar; fakat bu zamanda da çiftçiler onları yakından takip ederler. İnsan kalbi de böyledir: en iyi şartlar altında bile kalp gözetlenmelidir.

8. Şakyamuni Buda Kausambi şehrinde oturduğu zaman ona kin tutan ve başka bir fena adama rüşvet verip hakkında yalan haberler yürüttüren adam varmış. Bu şartlar içinde onun talebelerine yeter kadar azık dilenmek müşkülleşmiş ve şehir hakaret sesleriyle dolmuştur.

Ananda Şakyamuni'ye "Böyle bir şehirde oturmıyalım. Başka daha iyi şehirler var. Bu şehri terk edelim" demistir.

Kutsal Adam: "Başka şehir de böyle ise ne yaparız?" diye cevaplamıştır.

“O zaman başkasına gideriz”.

Kutsal adam: “Hayır Ananda, böyle olursa bunun sonu bulunmaz. Burada kalıp hakaretlere tahammül edip, onlar bittikten sonra başka şehre gidersek daha iyi olur.” demiştir.

“Bu dünyada fayda ve ziyan, iftira ve şeref; övme ve hakarat, ıstırap ve keyif vardır; aydın adam bu gibi haricî şeylerle kontrol edilmez; bunlar geldiği gibi çabuk geçer.”

II İYİ BİR TAVIR

1. Aydınlık arıyanlar her zaman beden, dil ve kalbi saf tutmak icab ettiğini hatırlamalıdır. Bedeni saf tutmak için insan hiçbir yaratığı öldürmemeli, hırsızlık yapmamalı ve zina yapmamalıdır. Dili saf tutmak için yalan söylememeli, hakaret etmemeli, aldatmamalı ve boş sözlere düşkün olmamalıdır. Kalbi saf tutmak için de bütün ihtiras, hiddet ve hata muhakemeden kaçınılmalıdır.

Kalp saf olmazsa, muhakkak, insanın ameli de kirli olur; ameli saf olmazsa, ıstırap doğar. Bundan dolayı kalp ile bedeni saf tutmak en mühim oluyor.

Temizlenme Yolu (usulü)

2. İyilik, tevazı ve nezaketile meşhur bir zengin kadın varmış. Onun akıllı ve çalışkan bir kadın hizmetçisi vardı.

Bir gün bu hizmetçi: “Bizim bayan çok iyi şöhet kazanmıştır; acaba tabiatile iyi midir, yoksa çevresinden dolayı iyi midir? Bir deneme yapayım.” diye düşünmüş.

İkinci sabah hizmetçi kadın öğleye kadar bayanın yanına gitmemiştir. Bayan gücenmiş ve sabırsızca azarlamıştır. Hizmetçi kadın:

“Bir iki gün tembel olduğumdan dolayı öyle sabırsız olmayınız” demiş. Bayan kızmış.

Ertesi gün hizmetçi kadın yine geç kalkmış. Bu, bayanı çok kızdırmış ve o hizmetçi kadını sopa ile dövmüştür. Bu olay haberi her yere yayılmış ve zengin kadın iyi şöhetini kaybetmiştir.

3. İnsanlar ekseriyetle böyledirler. Çevreleri iyi oldukça onlar şefkatli, nazik ve sakindirler, fakat şartlar değişip memnun olmayan vaziyete gelince aynı surette davranmaları şüphelidir.

Bir adam kulağına nahoş sözler erişir, başkaları tarafından fena istek gösterilir ve yeterlik azık, elbise ve

Temizlenme Yolu (usulü)

sığınak bulunmadığı zamanda da saf ve refah kalbi muhafaza edip iyi muamelede devam ettiği zaman iyi adam denilebilir.

Çevresi memnuniyet verici olduğu zaman iyilik yapan ve refah kalbi muhafaza edenler hakikaten iyi adam değildirler. Yalnız Buda'nın talimatını alıp bu talimatla kalp ve bedenlerini işletenler hakikaten iyi, mütevazı ve refah insanlar denilebilir.

4. Kullanılan sözlerin uygunluğu hakkında birbirine zıd 5 cins vardır: vaktine uygun veya uygun olmıyan sözler; keyfiyete uygun veya uygun olmıyan sözler; hoş ve kaba sözler; faydalı veya zararlı sözler; sevimli veya iğrenç sözlerdir.

İşitenlerin ya iyi ya da fena etki almalarını düşünerek söyleyecek sözleri ihtiyatla seçmelidir. Kalp sevgi ve merhametle dolu olursa, kalp işitilen fena sözlere dayanır. Hiddet ve nefret hislerini uyandırmamak için dudaktan fena sözler geçirmemelidir. Söylenecek sözler her zaman sevgili ve hikmetli sözler olmalıdır.

Yer üzerinden bütün lekeleri yok etmek istiyen birisini düşünelim. Kürek ile kazınarak lekeleri şuraya

Temizlenme Yolu (usulü)

buraya saçar ama, hiç bitmez bir çabalanmadır. Bu aptal adam gibi bütün sözleri yok etmek ümitsüzdür. Başkalarının sözlerle rahatsızlanmaz olmak için kalbimizi terbiye etmeli ve gönlümüzü sevgi ile doldurmalıyız.

Su boyası ile havaya resim çizmek imkânsızdır. Büyük nehri kuru ottan yapılan meşalenin sığağı ile söndürmek, veya iyi sepilenmiş iki deriyi birbirine uvmakla çatırtı sesi çıkarmak ta mümkün değildir. Bu misaller gibi, insanlar ne gibi sözler işitseler de rahatsız olmamak için kalplerini terbiye etmelidirler.

İnsanlar kalplerini terbiye edip yer kadar geniş, gök kadar sınırsız, büyük nehir kadar derin, ve iyi sepilenmiş deri gibi yumuşak tutmalıdır.

Düşman tarafından yakalanıp işkence gördüğü takdirde, küskünlenirsen, sen Buda'nın talimatına uymıyorsun demektir. Her hangi bir şart altında: "kalbim sarsılmaz. Nefret ve hiddet sözleri ağzımdan çıkmasın. Hassas hayata karşı şefkatle dolu kalpten akıp çıkan sevgi ve merhamet duygularıyla düşmanımı kuşatacağım" diye düşünmeğe alışmalıdır.

Temizlenme Yolu (usulü)

5. Bir masala göre bir adam gündüzün yanan geceleyin tüten bir karınca yuvasını bulmuş, bir ârif yanına gidip buna karşı ne yapacağını sormuş. Ârif kılıçla yuvayı kazımasını tavsiye etmiştir. Adam şöyle yapmış. Sıra ile kapı kilidi, su köpükleri, çatal, kutu, kaplumbağa, kasap bıçağı, bir parça et, en sonra, ejderha çıkmıştır. Adam neler çıktığını ârife haber vermiştir. Ârif bunun hikmetini anlatmış ve: “Ejderhadan başkasını at; ejderhayı yalnız bırak ve onu rahatsız etme” demiştir.

Bu masaldaki “karınca yuvası” insan bedenini anlatır. “Gündüzün yanan” demek insanların evvelki gece düşündükleri şeyleri gündüzün amele koymaları demektir. “Geceleyin tüten” den maksat insanların evvelki gün yaptığı şeyleri ya sevinçle ya da pişmanlıkla hatırlamalarıdır.

Aynı masaldaki “Bir adam” aydınlığı arayan insanı anlatır. “Ârif” ten maksat “Buda” dır, “Kılıç” saf akla işaretler. “Kazımak” aydınlığa ermek için çalışmak demektir.

Temizlenme Yolu (usulü)

Yine masaldaki “kapı kilidi” cehâleti, “köpükler” ıştırıp ve hiddet üfleme; “çatal” tereddüt ve rahatsızlığı; “kutu” ihtiras, hiddet, tembellik, sebatsızlık, pişmanlık ve aldanmayı; “kaplumbağa” beden ile kalbi; “kasab bıçağı” beş his istek terkebini; “et parçası” memnun olduktan sonra şiddetle arzu etmeğe sebep olan isteğı anlatıyor. Bunlar hepsi insana zararlı olduğundan Buda “hepsini terk et” demiştir.

Yine de “ejderha” bütün dünyevî ihtirası yok eden kalbe işaret eder. İnsan akıl kılıcı ile çevresini kazırsa sonunda ejderhaya erecektir. “Ejderhayı bırak ve rahatsız etme” demek dünyevî isteklerden hür kalbi kazıp çıkarmak demektir.

6. Buda'nın talebelerinden Pindola aydınlığa erdikten sonra kendisinin doğduğu yeri olan Kausambi'ye dönmüş, ve oralıların kendisine gösterdikleri iyiliklerine karşılık yapmak istiyerek Buda tohumlarını ekecek tarlayı hazırlamıştır.

Kausambi civarında, Ganges nehri kenarında Hindistan cevizi ağaçlarının dizildiği ve daima serin rüzgar esen küçük bir bahçe vardır.

Temizlenme Yolu (usulü)

Bir sıcak yaz gününde Pindola bir ağacın serin gölgesinde murakabeye oturmuştur. Şu arada bu bahçeye Lord Udyana zevcelerile eğlenceye gelmiş, müzik ve keyiflenmeden sonra başka bir ağaç gölgesinde uykuya dalmıştır.

Lord uykuda iken zevceleri gezinti yaparak ansızın murakabede oturan Pindolaya raslamışlardır. Bunlar onu kutsal adam olarak tanımış ve ondan talimat istemiş ve vaazını dinlemişlerdir.

Uykudan uyanan Lord kadınları aramaya gidip bu adamın çevresinde oturup talimatını dinlediklerini görmüştür. Kıskanç ve şehvete düşkün Lord kızmış ve Pindolaya: “senin gibi kutsal adamın kadınlar arasında oturup boş sözler söylemesi hiç affedilmez” diye küfretmiştir. Pindola gözlerini kapatarak sakin kalmıştır.

Öfkeli Lord kılıcını çıkarıp Pindolayı tehdit etmişse de, kutsal adam susmuş halde kaya gibi kımıldamaz kalmıştır. Bu hale daha kızmış Lord bir karınca yuvasını kırıp karınca ile dolu toprağı ona atmış, fakat Pindola gene sükûnetle hakaret ve acılığa dayanarak murakabeye devam etmiştir.

Temizlenme Yolu (usulü)

Bunun üzerine Lord vahşi hareketine utanmış ve Pindolanın affını istemiştir. Bu vaka neticesinde Budanın talimatı Lordun sarayına girmiş ve oradan memleket içine yayılmıştır.

7. Bir kaç gün sonra Lord Udyana Pindolanın oturduğu melceini ziyaret edip “kutsal ustad, nasıl Budanın talebeleri çoğu genç olduğu halde bedenlerini ve kalplerini saf ve şehvete meyilcilik göstermeden muhafaza edebilirler?” diye sormuştur.

Pindola: “asıl Lordum, Buda bize bütün kadınları hürmet etmesini öğretti. O bize ihtiyar kadınları analarımız, yaşımıza yakın olanları hemşirelerimiz, daha genç olanları kızlarımız gibi görmeğe öğretti. Bu talimata binaen Buda talebeleri genç olsalar bile beden ve kalplerini saf ve şehvetten uzak tutabilirler” diye cevap vermiştir.

“Fakat, kutsal ustad, insanda anne yaşındaki, hemşire yaşındaki ve kız yaşındaki kadınlara karşı iffetsiz düşünceye düşme ihtimali vardır. Budanın talebeleri nasıl kendi isteklerini kontrol ederler?”

“Asıl Lord, Mukaddes Ustadımız kendi bedenimizi kan, irin, ter ve yağ gibi çeşitli kirleri çıkaran bir beden

olarak öğrettiğinden, bunu düşünerek, genç, olsak ta kalbimizi saf tutabiliriz.”

Lord daha ileri giderek “Kutsal Ustad, sizin gibi beden ve kalbi terbiyeliyen, aklını temizliyenlere böyle yapmak kolay olabilir ama, böyle terbiye görmiyenlere çok müşküldür. Onlar kirlilikleri hatırlamaya çalışırlarsa da, gözleri güzel suretleri takip eder. Aynı suretle çirkinliği görmek istedikleri halde güzel suretlere meyil gösterirler. Genç Buda talebelerinin saf hareket yapabilmelerinin başka sebepleri bulunmalıdır.”

Pindola “Asîl Lord, Mukaddes Ustad bize beş hissin kapılarını iyi beklememizi öğretiyor. Biz gözlerimizle güzel suret ve renkleri gördüğümüz zaman, kulaklarımızla tatlı sesleri duyduğumuz, burunumuzla hoş kokuları kokladığımız zaman, dilimizle tatlı şeyler tattığımız zaman ve ellerimizle yumuşak şeylere dokunduğumuz zaman bu cazib şeylere bağlanmayız ve cazip olmıyan şeylerden de uzaklaşmayız. Biz bu beş his kapılarını dikkatle beklemeğe öğrenmişiz. Mukaddes Ustadın bu talimatı sayesinde genç talebeler bile kalp ve bedenlerini saf tutabilirler” diye cevap vermiştir.

“Budanın talimatı hakikaten fevkalâdedir. Kendi tecrübeme göre ihtiyatlı olmadan güzel ve sevimli şeylere

Temizlenme Yolu (usulü)

rasladığım zaman hislerimin tesiri altında kalırım. Amellerimizi her zaman saf yapmak için beş his kapılarını daima beklememiz çok mühim oluyor.”

8. Bir insan kalbinin düşüncelerini amele koyduğu zaman muhakkak onun tepkisi olur. Birisi sana küfrederse, ona karşı cevap vermek veya intikamını almak teşebbüsü uyanır. Bu tabii tepkiye karşı bulunmalıyız. Bu yele karşı tükürmek gibi olup yalnız kendisini incitir. Bu yele karşı süpürmek gibidir, çöp yalnız kendisini kirler.

9. İhtirası atarak hayırseverlik kalbini beslemek iyi bir iştir. Kalbi Mukaddes Yolu hürmet etmeğe azmettirmek daha iyidir.

Bencil kalbi terkedip başkalarına yardımını ciddiye alan kalbi yerleştirmelidir. Başkasını bahtıyar yapmak ameli daha başkalarını bahtıyar etmeğe teşvik eder, ve böylece bu gibi hareketten bahtıyarlık doğar.

Tek bir mumla binlerce mum tutuşturulabilir, fakat bununla bu asıl mumun ömrü kısalmaz. Bahtıyarlık ta taksim edilmekle hiç azalmaz.

Temizlenme Yolu (usulü)

Aydınlık arıyanlar birinci adımını atarken dikkatli olmalıdırlar. Azim nekadar büyük olursa olsun, adım adım yükselmelidir. Aydınlık yoluna giden adımlar gündelik hayat içinde alınmalıdır.

10. Bu dünyada aydınlık yolunun başlangıcında aşılacak yirmi türlü müşkülât vardır. Bunlar: 1. Fakir adamın cömerd olması. 2. Mağrur adamın aydınlık yolunu araması. 3. Fedakârlık pahasına aydınlık aramak. 4. Buda bu dünyada iken doğmak. 5. Budanın talimatını dinlemek. 6. Bedenin sevkıtabiisine karşı kalbi saf saklamak. 7. Güzel ve çekici şeyleri istememek. 8. Kuvvetli olup ta isteklerini memnun etmek için kuvvetini kullanmamak. 9. Hakaret edildiği zaman kızmamak. 10. Ani bir keyfiyete meyil gösterdiği zaman masum kalmak. 11. Geniş ve tam bir ilim aramaya verilmek. 12. İlme yeni başlayanı hakir görmemek. 13. Alçak gönüllü olmak. 14. İyi dostlar bulmak. 15. Aydınlığa götüren inzıbata dayanmak. 16. Hariçi şartlar ve haller yüzünden rahatsız olmamak. 17. Başkalarını kabiliyetlerine göre öğretmek. 18. Rahat kalbi muhafaza etmek. 19. Doğru ve yanlışlık üzerinde münakaşa etmemek. 20. İyi usul bulup öğrenmek.

Temizlenme Yolu (usulü)

11. İyi ve fena adamın tabiatleri birbirine başka olur. Fena adam günahlı ameli günah olarak dikkatlerine sunulursa da tanımaz, durmadan günah yapar ve günahlı amelinin kimse tarafından işaret edilmesini sevmez. Akıllı adam doğru ve hataya hassastır; bir şeyi hata bulur bulmaz yapmaktan kaçınır, hata amele karşı dikkatini celbedenlere şükreder.

Böyle iyi adamlarla fena adam kökünden bambaşka olur. Fena adam kendisine gösterilen iyiliği takdir etmez, ama akıllı adam takdir ve şükreder. Akıllı adam yalnız hayırsahibine değil, başka herkese iyilik karşılığile takdir ve şükranını izhar etmeğe çalışır.

III MASALLARLA TALİMAT

1. Çok eski zamanda ihtiyarlarını uzak ve erişilemez dağlara terketmek gibi garip âdetli bir devlet bulunmuş.

Bu devletin bir veziri kendi babasının sırası gelince bu âdete uymağı çok ağır bulmuş ve yeraltına bir mağara

yaptırıp babasını gizlemiş ve orada terbiyelemiştir.

Bir tanrı o devlet kralının önüne tecelli ederek bir bilmeceyi çözmesini ve çözemezse devletinin harap olacağını söylemiştir. Bu bilmece: “burada iki yılan var, hangisi erkek ve hangisi dişidir?” den ibaretti.

Ne kral ne de saraydaki birisi bu bilmeceyi çözemediğinden kral, bunu çözebilene büyük mükafat teklif etmiştir.

Vezir babasının gizlendiği yere gidip bilmecenin cevabını sormuştur. İhtiyar: “bu çok kolaydır. İki yılanı yumuşak halı üzerine koy; hareket edeni erkek, sakın ve kımıldanmıyanı dişidir” demiştir. Vezir bu cevabı krala erİştirmiş ve mesele de muvaffakiyetli surette çözülmüştür.

Bundan sonra tanrı tekrar ne kral ne de maiyetinin çözebildikleri başka müşkül sualler sormuş, bunları da babasından soruyarak vezir çözebilmiştir.

Temizlenme Yolu (usulü)

Burada bu salle cevapların bir kaçını takdim ederiz. “Uykuda iken uyanık denilen ve uyanık iken uyuyan denilen insan kimdir?” Saline karşı cevabı: “Aydınlığa doğru çalışan adamdır. Aydınlığa ilgi göstermiyenlere nisbeten o uyanıktır; artık aydınlığa erenlere nisbeten o uykudadır.”

“Büyük fili nasıl tartabilirsiniz?” Onu gemiye oturt ve geminin suya battığı yerini bir çizgi ile göster. Sonra fili gemiden çıkarıp yerine geminin aynı çizgiye batıncıya kadar taş doldur, sonra da bu taşları tart.

“Bir kadeh dolu su bir deniz suyundan daha çoktur demek nedir?” Cevap: “Saf ve şefkatli ruhla baba annesine veya bir hastaya verilen kadeh dolu su ebedi değer verir, ama deniz suyu bir gün kuruyacak.”

Bundan sonra tanrı deri ile kemiğe kadar zayıflıyan bir a adamı göstererek buna “Bu dünyada benden daha a adam bulunur mu?” dedirmiştir. “Budanın  Hazinesi, yani Buda, Dharma ve Samghaya inanmıyan, baba anne ve ustadlarının ruhlarını şad etmiyen bencil ve ihtiraslı olan insan daha atır ve yalnız bununla

kalmıyarak aç şeytanların dünyasına düşer ve ebediyen açlıktan ıstırap çeker.”

“Burada bir Çandhana tahtası var; hangi tarafı ağacın kökü idi? ” Tahtayı suya at; daha çok batan tarafı köke yakın tarafıdır.

“Burada aynı ölçü ve aynı şekilli iki at vardır; hangisi annesi hangisi yavrusudur? ” “Her ikisine kuru ot ver; anne at kuru otu yavrusuna doğru iter.”

Bu müşkül suallere karşı verilen her bir cevap tanrı ve kralı sevindirdi. Kral cevapların vezirin mağarada gizlediği ihtiyar babasından geldiğini anlayıp çok minnettar olmuş ve ihtiyarları dağlarda bırakmak kanununu geri almış ve ihtiyarlara şefkatle muamele edilmesini emretmiştir.

2. Hindistanda Videha devletinin kraliçesi bir gece 6 dişli beyaz fili rüyasında görmüş. Kraliçe bu fildişlerini şiddetle elde etmek istiyerek krala bunları ele geçirmesini yalvarmıştır. Bu imkânsız bir vazife gibi görünmüşse de kraliçeyi çok seven kral böyle bir fili bulup haber veren avcıya mükâfat teklif etmiştir.

Temizlenme Yolu (usulü)

Himalaya dağlarının içinde Budalığa doğru çalışmakta olan altı dişli fil varmış. Bir vakit bu fil bir avcıyı dağ içinde tehlikeden kurtarmış, selâmetçe memleketine dönebilen bu avcı mükafata gözü körlenmiş ve filden gördüğü iyiliği unutarak bu fili öldürmek için dağa yönelmiştir.

Filin Budalığı aramakta olduğunu bilen avcı, Budist rubasına bürünerek ihtiyatsız olan file zehirli ok atmıştır.

Son dakikasını yaklaştığını bilen fil, avcının mükafat gibi dünyevî isteğe yenilmiş olduğunu bildiği halde, başka intikam niyetile kızmış fillerden kurtarmak için dört uzuvu içine sığdırmıştır. Sonra fil avcıya niçin böyle aptal iş yaptığını sormuştur. Avcı mükafatı anlatmış ve altı fildişini çok istediğini söylemiştir. Fil derhal dişlerini bir ağaca vurarak kırıp avcıya vermiş ve: “bu kurbanla ben Budalık terbiyesini bitirmiş bulunuyor ve Pâk Ülkede yeniden doğarım. Buda olduğum takdirde sana ihtiras, hiddet ve aptallık gibi üç zehirli oklardan kurtulman için yardım edeceğim.”

3. Himalaya dağları eteğindeki bir çalılık içinde bir papağan başka türlü türlü hayvan ve kuşlarla beraber yaşamıştır. Bir zaman şiddetli yel ile bambu ağaçlarının oğuşmaları yüzünden çalılıkta yangın çıkmış, kuşlar ve hayvanlar arasında korkudan bir kargaşalık doğmuştur. Bunların korku ve acılıklarına karşı merhamet hisseden papağan, sığınmış olan çalılıkta gördüğü iyiliklerine karşılık yapmak niyetile, bunları kurtarmak için her elinden geleni yapmıştır. O yakındaki havuza dalıp döndükten sonra yangın üstüne su damlalarını serpererek ateşi söndürmek istemiştir. Çalılığa karşı minnettarlıktan doğan şefakâtli kalbîle ciddi surette bu işi devam ettirmiştir.

Bu şefkat ve kendini kurban etmek ruhu müşahade eden tanrı gökten yere inerek papağana: “çok nazik ruhlusun, fakat büyük yangına karşı bir kaç damla sudan ne bekliyorsun?” diye sormuş, papağan: “minnettarlık ve kendimi kurban etmek ruhu ile başarılmıyan hiç bir şey yoktur. Ben bunu tekrar tekrar yaparım ve gelecek hayatta da yapacağım,” diye cevap vermiştir. Büyük tanrı papağanın bu ruhuna çok teessürlenmiş ve ikisi birlikte yangını bastırmışlardır.

4. Himalaya dağlarında bir bedende iki başlı bir kuş bulunmuştur. Bir gün iki başın birisi ötekisinin tatlı bir

Temizlenme Yolu (usulü)

meyve yediğini görüp kıskanmış ve: “öyle ise ben zehirli meyve yiyeceğim” diyerek zehirli meyveyi yemiş ve bu kuş zehirlenerek ölmüştür.

5. Bir vakit yılanın başı ile kuyruğu ayrı ayrı ön taraf olmak istiyerek kavga etmiştir. Kuyruk başa: “sen her zaman öncü oluyorsun, bu adalete uygun değildir, arasına beni öncü yapmalısın” demiştir. Baş: “benim öncü olmam tabiat kanununa uygun bir şeydir. Seni öncü yapamam” diye cevap vermiştir.

Fakat kavga sürmüş ve bir gün kuyruk kendisi bir ağaca takılarak başın ilerlemesine engel olmuştur. Baş çabalanmaktan yorulunca kuyruk kendi yoluna ilerlemiş, bir ateş çukuruna düşüp yanmıştır.

Bu tabiat dünyasında bir münasip intizam var ve herşeyin kendi vazifesi vardır. Bu nizam bozulursa, vazife de fâsılaya uğrar ve bütün intizam harab olur.

6. Çabuk kızan bir adam varmış. Bir gün iki adam evinin önünde konuşuyorlardı. Birisi: “bu iyi bir adamdır, fakat çok sabırsızdır; kızgın tabiatli ve çok çabuk hiddetlenir” demiş. Bunu duyan adam evinden dışarıya fırlamış, iki adama vurmak, tepmekle hücum ederek yaralamıştır.

Akıllı adam kendi hatasına işaret edildiği zaman düşünür ve davranışını düzeltir. Aptal adam ise, fena hareketi ihtar edilince yalnız aldırmaazlıkla kalmaz, aynı hatayı tekrarlar.

7. Zengin fakat aptal olan bir adam varmış. Bir gün başka birisinin üç katlı güzel evini görünce, kendisi de zengin olduğundan tam bunun gibi bir ev yaptırmak istemiştir. Bir marangozu çağırıp bunu yapmasını emretmiştir. Marangoz muvafakat etmiş ve derhal temeli sonra birinci, ikinci ve üçüncü katı bina etmeğe başlamıştır. Zengin adam bunu görüp dargınlıkla: “Ben temel, birinci ve ikinci katları değil yalnız güzel üçüncü katı isterim. Çabuk bina et” demiştir.

Aptal adam her zaman yalnız neticeyi düşünür, iyi neticeye varmak için lâzım olan çalışmayı ihmal ederek sabırsız olur. Temel, birinci ve ikinci katsız hiçbir üçüncü katın bulunmadığı gibi münasip bir çalışmasız haçbir iyi netice elde edilemez.

8. Bir aptal adam bal kaynatıyormuş. Ansızın bir dostu gelmiş ve aptal adam dostuna bal takdim etmek istemiş, fakat çok sıcak olduğundan ateş üzerinden

Temizlenme Yolu (usulü)

kaldırmadan yelpazelemiştir. Bunun gibi serin hikmet balı dünyevî ihtiras ateşinden kaldırmaksızın elde edilemez.

9. Aralarında bir kutu, bir değnek ve bir çift ayakkabı bulunduğu halde bütün gün kavga eden iki şeytan varmış. Yanlarından geçen bir adam: “niye böyle kavga ediyorsunuz? Bu eşyada kavga edilecek ne gibi bir sihirbazlık var?” diye sormuş.

Şeytanlar bu kutudan her ne istediklerini – yemek, giyim veya hazineyi çıkarabileceklerini, değnekle düşmanlarına galip gelebildiklerini ve ayakkabı ile havada uçabildiklerini söylemiştir.

Adam bunu duyunca: “kavgaya lüzum yok. Birkaç dakika için buradan ayrılırsanız bunları aranızda adaletle taksim edebilirim”. Şeytanlar gidince, adam ayakkabısını takınmış kutu ile değneği eline alıp uçup gitmiştir.

“Şeytan” kâfirlere, “kutu” ise sadaka olarak verilen hediyeye delâlet eder; onlar sadakadan nekadar hazine doğabileceğini bilmezler. “Değnek” kalbi temerküz ettirmeyi anlatır. İnsanlar kalbi temerküz ettirmekle bütün dünyevî ihtirasları bastırabileceklerini anlamazlar.

“Ayakkabı” da onları bütün ihtiras ve münakaşadan kurtaracak fikir ve davranıştaki saf disiplini anlatır. Bunları bilmediklerinden dolayı onlar kutu, değnek ve ayakkabı üzerinde kavga ve münakaşa ederler.

10. Yalnız başına yola çıkan birisi gece yaklaşınca bir boş evi bulup orada gecelemeğe karar vermiştir. Gece yarısı şeytan bir cesedi götürüp döşemede bırakmıştır. Çok geçmeden başka bir şeytan çıkagelmiş ve cesedin kendisine mensup olduğunu iddia ederek kavga etmeğe başlamışlardır.

Birinci şeytan kavganın faydasız olduğunu ileri sürerek bir hakem vasıtasile sahibi kararlaştırmağı teklif etmiştir. Öteki şeytan buna razı olmuş ve köşede korkudan titriyen adamı görüp ona hakem olmasını istemişlerdir. Adam, her ne karar verirse versin kaybeden şeytanın kızacağı ve intikam almak için onu öldüreceğini bildiğinden fazlasile korkmuş fakat görmüş olduklarını doğru söylemeğe karar vermiştir.

Onun tahmin ettiği gibi bu söze ikinci şeytan kızmış ve adamın bir kolunu koparmıştır. Fakat birinci şeytan koparılmış kolun yerine cesedin bir kolunu yapıştır-

Temizlenme Yolu (usulü)

mıştır. Kızgın şeytan adamın başka kolunu koparmış, fakat birinci şeytan derhal cesedin başka kolunu yerine koymuştur. Böyle bu iş adamın iki kolu, iki ayağı, başı ve gövdesi arka arkaya koparılıp cesedin aynı uzuvlariyle dolduruluncaya kadar devam etmiştir. Adamın dağılmış parçalarını görüp birer birer yedikten sonra iki şeytan gülüşerek oradan ayrılmıştır.

Terk edilmiş evde sığınan zavallı adam talihsizliğine üzülmüştür. Şeytanların yedikleri beden parçaları baba annesinden aldığı parçalar olup şimdi haiz olduğu parçalar ise cesede mensuptur. Şimdi kendisi kimdir? Bütün hakikati gördüğü halde bunu tasavvur edemiyerek çılgın halde evden ayrılmıştır. Yolda bir mabede raslamış, içeriye girip rahiplere derdini söylemiştir. Bunlar onun sözlerinde hakiki kendini düşünmezliği görüp müteessir olmuşlardır.

11. Gösterişli giyinen bir güzel hanım bir evi ziyaret etmiş. Ev sahibi kim olduğunu sorunca kendisinin bolluk ilâhesi olduğunu söylemiştir. Ev sahibi çok mumnun olup ağırlamıştır.

Bunun ardından fakir giyinen çirkin bir kadın gelmiştir. Ev sahibi onun kim olduğunu sorunca fakirlik ilâhesi olduğunu cevap vermiştir. Ev sahibi ürkmüş ve evinden kovmak istemiş, fakat kadın: “bolluk tanrıçası benim hemşiremdir. Aramızda hiç ayrı ayrı yaşamamak üzere anlaşmamız var. Eğer beni kovarsan o da benimle beraber gider” diyerek ayrılmak istememiştir. Hakikaten çirkin kadın ayrılınca ötekisi de kaybolmuştur.

Doğum varsa ölüm de var. Talih varsa talihsizlik te vardır. Fena şeyler iyi şeyleri takibeder. İnsanlar bunu anlamalıdır. Aptal insanlar talihsizlikten korkar ve talihi kovalarlar, fakat Aydınlığı arıyanlar bunların her ikisini aşarak dünyevî bağlılıktan hür olmalıdırlar.

12. Bir fakir ressam karısını evinde bırakarak servet aramak için evini terk etmiştir. Üç sene çalışması sonunda üç yüz altın kazanıp evine dönmeğe karar vermiştir. Yolda büyük bir kurban merasimi yapılmakta olan bir mabede raslamıştır. Buna çok müteessir olan adam kendi kendine: “Şimdiye kadar daima yalnız halihazırını düşünmedim, hiç te gelecekteki bahtı düşünmedim. Buraya gelmem benim iyi talihim olabilir. Bundan istifade ederek bir meziyet tohumunu dikmeliyim” diye

Temizlenme Yolu (usulü)

düşünerek bütün kazandığını iane edip parasız halde evine dönmüştür.

Evine dönünce karısı geçinmek parasını getirmediğine darılmıştır. Fakir ressam para kazandığını fakat onu emniyetli bir yere koyduğunu söylemiştir. Karısı nereye gizlediğini ısrarla sorunca, bunu bir mabed rahiplerine verdiğini itiraf etmiştir.

Bu söze karısı daha da kızıp kocasını azarlamış ve sonra bu işi hâkime sunmuştur. Hâkimin sùallerine karşı ressam aptallık yapmadığını, uzun ve ağır çalışmalar neticesinde kazandığı parayı ilerideki talih tohumu olarak kullanmak istediğini söylemiştir. Mabede gelince bu yerin altınlarını gelecek iyi talih için tohum olarak dikecek bir tarla olarak görünmüştür. Daha: “rahiplere paraları verdiğim zaman kalbimden bütün ihtiras ve cimrilikleri çıkarıp atmış gibi duydum, hakiki zenginliğin altın olmayıp kalp olduğunu anladım” demiştir.

Hâkim ressamın maneviyatını övmüş, bunu duyanlar da müteessir olup ressama her cehetten yardım etmişlerdir. Bundan sonra ressam ve karısı ebedi bir bolluğa ermişlerdir.

13. Bir mezarlık yanında oturan bir adam bir gece bir kabirden kendisini çağırın bir ses duymuştur. Bunu teftiş etmekten ürken adam ertesi gün cesur bir arkadaşına açıklamıştır. Bu arkadaş gelecek gece sesin geldiği yeri takip etmeğe karar vermiştir.

Ürkek adam korkusundan titrerken arkadaşşı mezarlığa giderek bir kabirden aynı sesin çağırıldığını duymuştur. Arkadaş kim olduğunu ve ne istediğini sormuştur. Yer altından gelen ses: “ben gizlenmiş bir hazineyim. Kendimi birisine takdim etmek istiyorum. Dün gece bir adama teklif etmişim, fakat o ürkerek gelmedi. Şimdi ben lâyük olan sana vereceğim. Yarın sabah maiyetimdeki yedi kişî ile evini ziyaret edeceğim” demiştir.

Arkadaş: “sizi evde beklerim, fakat nasıl ikram edebilirim?” diye sormuştur. Ses: “biz rahip elbisesini giyerek geliriz. Odanda su hazır olsun; bedeni yıka ve odayı temizle, bize de oturur yer ve sekiz çanak piring lâpası hazırla. Yemekten sonra bizi birer birer başka bir kapalı odaya geçir, orada biz altın dolu tabağa değışiriz” diye cevap vermiştir.

Ertesi sabah adam denildiği gibi yıkanmış ve odayı

Temizlenme Yolu (usulü)

termizlemiş, ve sekiz rahibi beklemiştir. Beklenen vakit gelmiş, bunlar görününce adam naziklikle karşılamıştır. Yemekten sonra bunları birer birer kapalı odaya geçirmiş ve orada herbir rahip altın dolu tabağa değişmiştir.

Köyde çok açgözlü bir adam bu hadiseyi duymuş ve altın tabağı elde etmek istemiştir. Sekiz rahibi evine davet etmiş. Yemekten sonra onları kapalı bir odaya geçirmişse de, rahipler altın tabağa çevrilmektense kızmış ve kaba muamele etmiş ve en sonunda bu adamı polise haber verip yakalatmışlardır.

O ürkek adama gelince, kabir sesinin cesur arkadaşına zenginlik getirdiğini duyarak evine gidip; sesin ilk önce kendisine hitap etmiş bulunduğundan altının kendisine verilmesi icap ettiğini hırsla ileri sürmüştür. Bu ürkek adam altın tabaklarını almak istediği zaman içlerinde yılanların başlarını kaldırarak hücum etmeğe hazır olduklarını görmüştür.

Bunu duyan kıral altın tabaklarının cesur adama tabî olduğunu hükmetmiş ve: “bu dünyada herşey böyle geçer. Aptal adamlar yalnız iyi neticeye tamahkârdırlar fakat onu aramaktan ürkerler. Bundan dolayı her zaman

Temizlenme Yolu (usulü)

muvaffak olmazlar. Onlar hakiki refahiyet ve ahenk getirecek kalbin iç mücadeleye hazır olan iman ve cesaretine malik değildirler” demiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

AMELİ ERİŞME YOLU

I

HAKİKATİ ARAMAK

1. Hakkı aradığı zaman bir kaç ehemmiyetsiz s aller bulunur. Evren hangi bir maddeden yapılmıştır? Evren ebedi midir? Evrenin bir sınırı var mıdır? İctimaî heyet nasıl kurulmuştur? İctimaî cemiyet için ülküsel teşkil t sureti nedir? Bir insan bu s alleri halledinceye kadar aydınlığı arama ve amele koymasını geciktirirse, yolu bulmadan ölür.

Bir adam zehirli okla vurulmuş, akraba ve dostları bu oku çıkarıp yarasını tedav  için bir cerrahı çağırmak istediklerini düşün.

Şu vakitte eğer adam: “biraz bekleyiniz. Oku çıkarmadan önce kimin bu oku attığını bilmek istiyorum. O erkek mi idi yoksa kadın mı idi? As l adam mı idi yoksa köylü m  idi? Yay  neden yapılmış idi? Oku atan yay büyük m  idi yoksa k c k m  idi? Kemendi

neden yapılmış idi? Liftten mi barsaktan mı? Ok Hintkamışından mı kamıştan mı yapılmıştır? Hangi kuş tüyü kullanılmıştır? Oku çıkarmadan evel bütün bunları bilmek istiyorum” diye manî olursa ne çıkar?

Bütün bu malumat elde edilmeden önce zehir bütün bedene sirayet eder ve adam ölür. Birinci vazife oku çıkarıp zehirin sirayet etmesine manî olmaktır.

İhtiras ateşi dünyayı tehlikeye düşürdüğü zaman evrenin terkibi pek ehemmiyetli değildir. İctimaî heyetin ülküsel teşkilâtı o kadar mühim değildir.

Evrenin sınırı bulunup bulunmadığı ve ebedi olup olmadığı süali doğum, ihtiyarlık, hastalık ve ölüm ateşleri söndürülünceye kadar beklenebilir.

İstırap, keder, acılık ve ağrı mevcut iken insan ilk önce bu meseleleri halletmek yolunu aramalı ve o yolu tatbik etmeğe kendisini vermelidir.

Budanın talimatı bilmek icap ettiği şeyi ihtiva eder ve ehemmiyetsiz şeyi içine almamıştır. Yani insanlara öğrenmek icap eden şeyi öğrenmeğe, kaldırmak icap ettiği

Ameli Erişme Yolu

şeyleri kaldırmağa, vâkıf olmak icap ettiği şeye alıştıрмаğa yol gösteriyor.

Bundan dolayı insanlar en mühim şeyin ne olduğunu, hangi meselenin ilk önce hallolunması icap ettiğini, acele yapılması icab eden şeyin ne olduğunu bilmelidirler. Bütün bunları yapmak için ilk evel kalplerini terbiye etmek yani ilk önce kalp kontrolüne teşebbüs etmelidirler.

2. Ağacın ortasındaki özünü elde etmek için ormana giren birisini düşünelim. Bu adam ağacın dal ve yapraklarından mürekkep olan bir yük alarak, aradığını bulmuş düşüncesile döner; eğer bu adam aradığı ağacın özü yerine kabuğu veya odunu ile yetinirse bu bir aptallık değil midir? Fakat bu, insanların çok zaman yaptıkları iştir.

İnsan doğum, ihtiyarlık, hastalık ve ölüm, veya ıstırap, keder, acılık ve ağrıdan kurtulur yolu aradığı halde, aynı yolu bir az takip eder, bir kadar ilerlemeyi duyar, derhal mağrur, kibirli ve mütehakkim olur. Bu adam ağacın özünü arayıp ta dal ve yaprak yüküyle memnun olarak dönen adama benziyor.

Başka birisi bir az çalışma ile elde edebildiği az bir ilerlemeye memnun olarak çalışmasını gevşetir ve mütekebbir ve mütehakkim olursa, o adam aradığı ağaç özü yerine dal yükile dönüyor demektir.

Daha da başka birisi kalbi daha sâkin ve fikirleri de daha açık olduğu kanaatle çalışmasını gevşetir ve mütekebbir ve mütehakkim olursa, bu adam aradığı ağaç özü yerine ağaç kabuğu yükünü yüklüyor demektir.

Gene de seziş ile iç yüzü görmek kabiliyetine malik olan başka birisi mütekebbir ve mütehakkim olursa, ağaç özü yerine ağaç lifi yükünü taşıyor demektir. Yetersiz çalışma ile yetinen ve mütekebbir ve mütehakkim olan bütün bu arayıcılar çalışmalarını gevşetir ve çabuk tembel olurlar. Bunlar hepsi muhakkak tekrar acılığa uğrarlar.

Aydınlık yolunu arayanlar kolay bir vazife bekle-memeli veya hürmet, şeref ve sadakat sunulmasına sevinmemelidirler. Daha da bunlar azıcık çalışma ile sükûnet, bilgi ve içyüzü sezişte biraz ilerlemeyi gaye etmemelidirler.

Her şeyden evel insan hayat ve ölüm dünyasının esaslı ve aslî tabiatını açıkça kalbe sindirmelidir.

Ameli Erişme Yolu

3. Dünyanın kendisine has bir cismi yoktur. O yalnız cehâlet, hata tasavvur, ihtiras ve çılgınca âşık olmakla tahrik edilen kalp hareketinde menbainı yegâne ve hususî halde haiz olan sebep ve neticenin uyuşmasından ibarettir. Hakkında kalbin hata idrak ettiği haricî bir şey değildir: onda bir cisim yoktur. Bu, kendi hayalinin izhar ettiği kalbin amelîle vücûde gelmiştir. Bu, kalbin isteğinden, kendi ihtiras, hiddet ve aptallıktan doğan ağrıya ârizî olan çekme ve çabalamalardan kurulmuştur. Aydınlık yolunu arıyanlar hedefe ermek için bu gibi kalple mücadeleye hazır olmalıdır.

4. “Ey kalbim! Niçin hayatın değişen hali üzerinde böyle rahatsızca etrafında dolaşıyorsun? Niçin beni böyle şaşkın ve rahatsız ediyorsun? Niçin beni böyle çok şeyler toplamağa sevk ediyorsun? Sen çift sürmeden önce parçalanan saban gibisin; sen hayat ve ölüm denizine atılırken sökülen dümen gibisin. Bu hayatı iyi yaşamazsak çok kerre yeniden doğmadan ne fayda?

“Ey kalbim! Sen bir kerre kıral olarak, sonra başka bir kerre gıdasını dilenen bir serseri olarak doğurdun. Arada bir, tanrıların kâşânelerinde doğurup lüks ve

çoşkunluk içinde yaşatır, sonra da cehennem alevleri içine atarsın.

“Ey benim aptal, aptal kalbim! Sen beni çeşit çeşit yollara sürükledin. Ben de sana itaat edegeldim. Şimdi Budanın talimatını duydum. Artık bana mani olma, bana ıztıraplar çektirme. Haydi beraber alçak gönül ve sabırla aydınlığı arıyalım”.

“Ey benim kalbim! Eğer sen herşeyin hakikatte bulunmayıp ve geçici olduğunu, eşyaya yapışmayıp, hiçbir şeyi kendi malı diye düşünmeyip, açgözlülük, hiddet ve aptallıklara yol vermemeği öğrenirsen o zaman beraber rahatça yürüebiliriz. Sonra geçici şerait – fayda veya zıyan, iyi veya fena, kazanç veya zarar, övme veya hakaret – ten rahatsız olmadan ihtiras bağını akıl kılıcile keserek refahiyet içinde yaşayabiliriz”.

“Ey mukaddes kalbim! Bizde imanı uyandıran, aydınlığı aramamıza ilham veren sensin. Niçin böyle ihtiras, keyifliliği sevmek ve hoş coşkunluğa kolayca yol verirsin? ”

“Ey benim kalbim! Niçin bir kat’i hedef tutmadan şuradan buraya koşuyorsun? Haydi bu aldanma denizini

Ameli Erişme Yolu

aşalım. Şimdiye kadar ben istediğin gibi yaptım, fakat şimdi sen benim istediğimi yapmalısın, beraberce Budanın öğrettiği yoldan gidelim.”

“Ey mukaddes kalbim! Bu dağlar, ırmaklar ve denizler değişici ve yalnız acı-doğdurucu şeylerdir. Bu aldanma dünyasının neresinde sükûnet bulabiliriz? Haydi Budanın talimatına uyarak öte taraftaki aydınlık sahiline geçelim.”

5. Böyle, hakikaten aydınlığa giden yolu arıyanlar kalplerine terimleri sindirirler. Sonra kuvvetli bir kararla devam ederler. Başkalarından hakaret edilseler bile, hiç rahatsız olmadan ilerlerler. Yumruklanırsa, taş atılırsa veya kılıçla kesilirse bile öfkelenmezler.

Düşmanlar tarafından başları kesilse bile kalpleri rahatsız olmamalıdır. Çektikleri cefâdan dolayı kalpleri kararsa, onlar Budanın talimatını takip etmiyorlar demektir. Onlar, üzerlerine ne isabet etse etsin, metin, sarsılmaz ve daima yükselen merhamet ve hayırhah fikirlerde kalmağa karar vermelidirler. Hakaret, saadet-sizlik gelse gelsin, insan Budanın talimatı ile dolu kalple sarsılmaz ve refahiyet içinde kalmağa karar vermelidir.

Aydınlığı elde etmek için insan mümkün olmayanı yapmağa, dayanılmayana dayanmağa çalışmalıdır. Yanında ne varsa hepsini vermelidir. Eğer aydınlığa ermek için günde yalnız bir tane pirinç yesin denilirse öyle yapsın. Aydınlik yolu ateşten geçilirse o insan ateşten geçerek ileri atlar.

Fakat insan bu işleri hiçbir mahfi maksadla yapmasın. Bunları en akıllı ve en doğru iş olduğu için yapmalıdır. İnsan bunları, bir annenin küçük çocuğuna, hasta çocuğuna, hiç te kendi kuvveti veya rahatını düşünmeden yaptığı gibi merhamet ruhu ile yapmalıdır.

6. Eski zamanda halkını ve memleketini çok seven ve onları akıl ve şefkat ile idare eden bir kiral vardı ve bundan dolayı memleketi mamur ve refah içinde idi. Kiral her zaman daha yüksek hikmet ve aydınlığı arıyor ve kendisini daha değerli talimata irşad edebilene mükafat bile arzetmiştir.

Onun bu sadakat ve hikmeti git gide tanrıların dikkatini celbetmiş, fakat onlar bu kiralı bir denemek istemişlerdir. Şeytan suretine girmiş bir tanrı kiral sarayının kapısına gelerek mukaddes bir talimatı vermek için kendisinin kiral yanına götürülmesini istemiştir.

Ameli Erişme Yolu

Bu haberi memnuniyetle duyan kıral, hürmetle onu karşılamış ve talimatı istemiştir. Şeytan çok korkunç bir surete girerek beğendiği yemeği yemeden hiçbir talimatta bulunmayacağını söyliyerek yemek istemiştir. Seçilmiş yemek sunulmuşsa da şeytan ıssı insan eti ile kanını istemiştir. Prens ile kıraliçe kendi bedenlerini teklif etmişlerse de şeytan memnun olmadan kıralın bedenini istemiştir.

Kıral kendi bedenini vermeğe hazır olduğunu fakat bedenini vermeden önce talimatı dinlemek istediğini anlatmıştır.

Tanrı şu hikmetli talimatı vermiştir: “İstırab ile korku şehvetten doğar. Şehvetten ayrılanlar ne ıstırab çeker ne de korkar.” Ansızın tanrı hakiki suretine dönmüş, prens ile kıraliçe de asıl bedenlerine dönmüşlerdir.

7. Eski zamanda Himalaya dağlarında Hak Yolunu arayan bir insan vardı. Bu adam ne bu dünyadaki hazineleri ne de cennet neş'esini arıyordu, yalnız ruh hayallerini yok edecek talimatı arıyordu.

Tanrılar bu adamın ciddiyet ve samimiyetine derin surette müteessir olup bu adamı denemeğe karar verdiler. Tanrılarının birisi şeytan suretine girerek Himalaya dağla-

rında tecelli edip: “Herşey değişir, herşey vücud olur ve yok olur” diye şarkı söylemiştir.

Yol arıyan adam bu şarkıyı çok beğenmiş, susayan halde soğuk bir çeşmeyi bulmuş veya beklenmeden azad edilmiş köle gibi his etmiştir. Kendisi: “Şu kadar uzun bir zaman aradığım hakiki talimatı buldum” diye söylemiştir. Bu sesi takip ederken korkunç şeytana raslamıştır. Endişe içinde şeytana yaklaşarak: “Şimdi işittiğim kutsal şarkıyı siz mi söylediniz? Öyle ise, lütfen daha da şarkı söyleyiniz” demiştir.

Şeytan: “Evet, o benim söylediğim şarkı idi. Fakat bir şey yemeden daha şarkı söyleyemem. Çok acım” diye cevap vermiştir.

Adam ciddi surette daha da şarkı söylemesini yalvarmıştır ve “Bu şarkı bana çok kutsaldır. Ben bu talimatı çoktan beri arıyordum. Ben yalnız bir parçasını buldum; lütfen daha da söyleyiniz” demiştir.

Şeytan tekrar: “Ben acım, fakat bir adamın ıssı et ve kanını tadabilirsem bu şarkıyı devam ettirebilirim” demiştir.

Talimatı cidden dinlemek isteyen adam talimatı tamamen dinledikten sonra bedenini takdim edeceğini

Ameli Erişme Yolu

şeytana va'detmiştir. Bunun üzerine şeytan tam şarkıyı söylemiştir.

Herşey değişir,
Herşey görünür ve kaybolur,
İnsan hayat ve ölüm fevkına çıkarsa
Sükunet ve rahatlık yaratılır.

Bunu duyduktan sonra adam şiri etrafındaki taş ve ağaçlara yazmış ve sükunetle bir ağacın üzerine tırmanarak şeytanın ayakları önüne fırlamıştır, fakat şeytan kaybolmuş ve parlak tanrı adamın bedenini yaralanmadan ellerine almıştır.

8. Eski zamanlarda Sadaprarudita isminde cidden hakiki yolu arıyan adam bulunmuştur. Her türlü fayda ve şeref gibi teşvikleri terkedip canı pahasına yolu aramıştır. Bir gün gökten: “Sadaprarudita! Doğuya doğru yürü. Sıcak ve soğuğu düşünme, dünyevî övme veya hor görmelere ehemmiyet verme, iyi veya fena tefriklerle canını sıkma, yalnız doğuya doğru yürü. Uzak doğuda hakiki öğretmeni bulur ve Aydınlığa ereceksin” diyen ses duymuştur.

Sadaprarudita bu kat'i emre çok memnun olup derhal doğuya doğru sefere çıkmıştır. Gecelerini تنها sahalarda veya yabani dağlarda geçiren vakitleri de olmuştur.

Yabancı bulunduğundan çok kere küçük düşürmelere uğramıştır; kendisini kulluğa satan ve açlıktan kendi etini satar derecede zahmetler çekerek, akıbet hakiki öğretmeni bulup emrini istemiştir.

“İyi şeyler pahalıdır” diyen atasözünün doğruluğunu Sadaprarudita iyice anlamıştır, yani yolu arıyan seferinde çok çok müşkülâta uğramıştır. Öğretmene takdim edecek çiçek ve hoş kokuyu alabilir parası da yoktu. Hizmetçi olmak istemişse de kimse hizmete almamıştır. Her nereye gitse gitsin bir fena ruhun ona manî olduğu hissediliyordu. Aydınlığa giden yol can pahasına durur derecede müşkül bir yoldur.

Akıbet Sadaprarudita öğretmenin önüne çıkabilseyse de yeni bir müşküllük çıkakalmıştır. Yazacak ne kâğıt ne fırça, ne de mürekkep vardı. Bir hancerle bileğini keserek akan kanla yazmıştır. Böyle kutsal Hakikati elde edebilmiştir.

9. Eski zamanda Sudhana isminde Aydınlığa ermek isteyen ve ciddiyetle yolu arıyan bir oğlan varmış. Bir balıkçıdan deniz malumatını almış. Bir doktordan da hastaların acılarına şefkatı öğrenmiş. Zengin bir adamdan

Ameli Erişme Yolu

küçük parayı biriktirmekle zengin olduğunu öğrenmiş ve Aydınlık yolunda her nekadarküçük olursa olsun elde edileni saklamak icab ettiğini düşünmüştür.

Düşünceye dalgın keşişten saf ve refah kalbin başka kalpleri saf ve refah etmeğe harikulâde bir kuvveti olduğunu öğrenmiştir. Başka bir vakit kibar ruhlu bir hanıma uğrayarak onun hayırhahlık ruhuna müteessir olmuş ve bu hanımdan merhametin irfan tohumu olduğu dersini almıştır. Bir gün bir ihtiyar seyyara raslamış, yola ermek için kılıç dağlarını aşmalı ve ateş derelerini geçmek icab ettiğini duymuştur. Böyle Sudhana tecrübelerinden gördüğü ve işittiği herşeyden öğrenmek mümkün olduğunu anlamıştır.

O, fakir ve sakat kadından sabrı, sokakta oynayan çocukları seyrederek sade saadet dersini, başkaların istediğini istemeği hiç düşünmeyen nazik ve alçak gönüllü insanlardan bütün çevre ile refahiyet içinde yaşama sırrını öğrenmiştir.

O, hoşkokuları karıştırmayı gözetmekten âhenk ve çiçekleri tertiplemekten şükran derslerini öğrenmiştir. Bir gün ormandan geçerken asil bir ağacın altında istirahat

etmiş ve çürümüş bir ağacın içinden genç ağacın büyüdü-
ğünü görüp hayatın kararsız olduğu dersini almıştır.

Gündüzün güneş, geceleyin parıldayan yıldızlar
onun ruhunu tazelemiştir. Böyle Sudhana uzun yolculu-
ğunun tecrübelerinden faydalanmıştır.

Hakikaten, Aydınlık arıyanlar kalplerini bir saray
olarak kabul edip onu süslemeğe çalışmalıdırlar. Onlar
kalp kapılarını Budaya doğru açmalı ve hürmet ve alçak
gönülle oda içerisine davet etmeli, orada güzel kokulu
iman buhurunu ve minnettarlı ve memnuniyet çiçeklerini
takdim etmelidirler.

II İCRA YOLLARI

1. Aydınlığı arıyanlar için üç türlü ameli anlamak ve
icra etmek gerektir. Birincisi amelî davranıştaki disiplin,
ikincisi kalbi doğru temerküz, üçüncüsü irfandır.

Disiplin nedir? Âdi insan olsun, yolu arayan olsun
iyi davranış usulünü takip etmelidir. O kalp ile bedenini
her ikisini kontrol altına almalı ve beş duygunun kapıla-
rını beklemelidir. Küçük olsa da her fenalıktan korkmalı,
her anda yalnız iyiliği yapmağa çalışmalıdır.

Ameli Erişme Yolu

Kalbi temerküzün manası nedir? Açıgözlü ve fena ihtiraslar uyanınca derhal söndürülmeli ve kalbi saf ve refah tutmalı demektir.

İfran nedir? Dört Mukaddes Hakikati mükemmel anlamak ve sabırla kabul etmek, acılık keyfiyetini ve onun tabiatını bilmek, acılığın sonunu ne teşkil ettiğini bilmek, acılığın bitiren Mukaddes yolu bilmek kabiliyeti demektir.

Bu üç yolu cidden takibedenler Budanın talebeleri denilmeğe haklıdırlar.

Bir eşek sığırınkı gibi ne güzel sureti, ne sesi ve ne de boynuzu olmadığı halde sığır sürüsünü takibederek, “Bak, ben de sığırım” derse kim inanır buna? Bir adamın ameldeki üç yolu takibetmediği halde kendisini yol arıyan veya Buda talebesi diye iddia etmesi de bunun gibi aptallıktır.

Çiftçi sonbaharda ekin biçebilmek için ilkbaharda yeri sürmek, tohum ekmek, sulamak ve yaramaz otları kaldırmak icabeder. Bunun gibi, Aydınlığı arıyan adam da üç türlü amel yolunu takip etmelidir. Çiftçi tomurcuğu bugün, başakları yarın ve biçmeyi öbür gün bekleyemez.

Bunun gibi Aydınlığı arıyan adam da dünyevî ihtirasları bugün kaldırmak, bağılılık ve fena ihtirasları yarın, Aydınlığa ermeği de öbür gün bekleyemez.

Nebatların tohum ekildikten sonra, mevsimin değişmesi sırasında ve nebattan yemişe kadar büyümesi sırasında çiftçinin sabırlı bakımına tâbi oldukları gibi, Aydınlık arıyanlar da ameldeki üç yolu takip etmekle Aydınlık toprağını sabırlı ve sebatlı işletmelidirler.

2. Bir insan keyif ve lüksü şiddetle arzu ettiği ve kalbi de duyguların ihtiraslarile rahatsız olduğu takdirde Aydınlığa götüren yol üzere ilerlemesi müşküldür. Hayatın zevkini tatmakla Hakiki Yolun tadını tatmak arasında geniş bir fark vardır.

Şimdiye kadar izah edildiği gibi kalp herşeyin menbaıdır. Kalp dünyevî işlerden zevk aldığı müddetçe hayaller ve acılıkların takip etmesi kaçınılmaz, fakat kalp Hakiki Yolu tattığı müddetçe saadet, memnuniyet ve aydınlık muhakkak arkadan gelecektir.

Bundan dolayı, Aydınlığı arıyanlar kalplerini saf tutmalı ve üç yolu amele koymalıdır. Bu kaideleri muhafaza ederlerse, tabii olarak kalp temerküzünü başa-

Ameli Erişme Yolu

rırlar; ve kalplerini temerküz edebilseler irfan tabii surette elde edilir ve irfan da onları Aydınlığa götürecektir.

Hakikaten, bu üç yol (yani kaideye sarılmak, kalp temerküz edilmesini icra etmek ve her zaman akılla muamele etmek) Aydınlığa götüren doğru yollardır.

Bunları takip etmemekle insanlar uzun zaman kalp aldanmasına duçar olagelmiştir. Onlar başka insanlarla kavga etmeden Aydınlığa ermek için saf kalpten olan iç dünyasında sabırlı düşünmelidirler.

3. Bu üç türlü amelî yol tahlil edilirse, sekiz kutsal yolu, riayet edilecek dört noktai nazarı, dört doğru tedbiri, beş kuvvet kabiliyetini, ve altı amelî tamam-lamayı görürüz.

Sekiz Kutsal Yol doğru görüş, doğru düşünüş, doğru söz, doğru davranış, doğru yaşayış, doğru çalışma, doğru hatırlılık ve doğru kalp temerküzü anlatır.

Doğru görüş: Dört Hakikati mükemmel anlamak, sebep ve netice kanununa inanmak, gösteriş ve ihtiraslara aldanmamak demektir.

Doğru düşünüş: İhtirasları beslememek, açgözlü olmamak, öfkeli olmamak ve hiçbir zararlı iş işlememek demektir.

Doğru söz: Yalan, lüzumsuz söz, küfretmek ve iki yüzlü olmaktan kaçınmak demektir.

Doğru davranış: Öldürmemek, çalmamak ve zina yapmamak demektir.

Doğru yaşayış: Hiçbir türlü utanıçlı hayatı geçirmemek demektir.

Doğru çalışma: Hiç bıkmadan doğruluğa çalışmak demektir.

Doğru hatırlılık: Saf ve düşünüşlü kalbi muhafaza etmek demektir.

Doğru kalp temerküzü: Kalbin saf esansını kavramağa çalışarak kalbi temerküz için doğru ve sâkin saklamak demektir.

4. Riayet edilecek dört nazarı dikkatin birincisi bedeni kirli sayarak bütün bağılıkları kaldırmağa çalışmak, ikincisi duyguları, acı veya tatlı olursa olsun, ıstırap

Ameli Erişme Yolu

menbaları diye anlamak; üçüncüsü kalbi daimî bir akıntı içinde olarak tanımak, dördüncüsü bu dünyada herşey sebep ve şartların neticesi ve hiç birşey ebediyen değişmeden kalmıyacağını anlamaktır.

5. Dört doğru tedbir: Birincisi her fenalığı başlama-
dan önce alıkoymak; ikincisi her fenalığı başlar başlamaz kaldırmak, üçüncüsü iyiliği yapmağa teşvik etmek; dördüncüsü artık başlayan iyi işlerin büyümesi ve devamını teşvik etmektir. İnsan bu dört tedbiri muhafaza etmeğe çalışmalıdır.

6. Beş kuvvet kabiliyeti: Birincisi inanmak niyeti, ikincisi çalışmak iradesi; üçüncüsü dikkatli olmak kabiliyeti; dördüncüsü kalbi temerküz etme kabiliyeti; beşincisi açık irfanı muhafaza kabiliyetidir. Bu beş kabiliyet Aydınlığa ermek için lâzım olan kuvvettirler.

7. Aydınlığın başka sahiline erişmek için gereken altı amelî tamamlama: sadaka yolu, kaideye riayet etmek yolu, dayanıklılık yolu, çalışma yolu, kalbi temerküz etme yolu, ve irfan yoludur. Bu yolları takip etmekle insan muhakkak aldanma sahilinden aydınlık sahiline geçecektir.

Sadaka usulü benciliği giderir; kaideye riayet insana başkalarının hak ve rahatına riayetli yapar; dayanıklılık âdeti kalbin korku ve hiddetini kontrol eder; çalışma âdeti insanı çalışkan ve imanlı yapar; kalbi temerküz etme âdeti insanın dalgın ve beyhûde kalbi kontrol etmeğe yardım eder; irfan yolu karanlık ve şaşırırış kalbi açık ve nüfuz edici içyüzüne çevirir.

Sadaka ve kaideye riayet büyük sarayı bina etmeğe lâzım olan temel gibidir. Dayanıklılıkla çalışkanlık sarayı dışarı düşmanlara karşı müdafaa eden duvardırlar. Temerküz ve irfan ise insanı hayat ve ölü tecavüzüne karşı şahsî zırhtırlar.

Münasip zamanda verilen veya vermemeğe vermesi daha kolay olduğu zaman verilen sadaka tabii Hakiki sadaka değildir. Hakiki sadaka herhangi bir talep yapılmadan önce şefkatli kalpten verilen sadaka ve arasıra değil her zaman verilen sadakadır.

Verildikten sonra pişman olan veya övünen sadaka da Hakiki sadaka değildir. Hakiki sadaka, verenin kendis-

Ameli Erişme Yolu

ini, alanı ve verilen sadakayı unutarak hazla verilen sadakadır.

Hakiki sadaka hiçbir iadeyi düşünmeden Aydınlık hayatına beraber ulaşmak niyetile saf şefkatli kalpten kendiliğinden kopar.

Zengin olmıyanlar tarafından bile verilebilen yedi türlü sadaka vardır. Birincisi beden ile yapılan sadakadır. Bu, iş ile yapılan hizmettir. Bu türlü sadakanın en yükseği, aşağıdaki hikayede gösterildiği gibi kendi canını vermektir. İkincisi de ruh sadakasıdır. Bu başkalara şefkat etmektir. Üçüncüsü göz sadakasıdır. Başkalarına rahatlık veren yumuşak nazar vermektir. Dördüncüsü tasvip sadakasıdır. Bu başkalara yumuşak tebessüm çehresini çevirmektir. Beşincisi ağız sadakasıdır. Bu başkalara şefkatli ve yumuşak söz vermektir. Altıncısı oturulacak yer sadakasıdır. Başkalarına kendi oturacak yerini takdim etmektir. Yedincisi sığınak sadakasıdır. Başkalarını kendi evinde gece istirahatı vermektir. Bu gibi fedakârlık her kim tarafından gündelik hayat içinde yapılabilir.

8. Eski zamanda Sattva isminde bir prens vardı. Bir gün iki ağabeyi ile ormana eğlenceye gitmişlerdi. Orada yedi yavrusunu yemeğe hazır çok aç dişi kaplana raslamıştı.

Ağabeyleri korkudan kaçmışlar, fakat Sattva kayalığa tırmanıp kendisini aşağıdaki kaplana atıp kaplan yavrularının canını kurtarmıştı.

Prens Sattva cömert hareketi “Bu beden değişici ve ebedî değildir; şimdiye kadar hiç te atmağı düşünmeden bu bedeni sevegeldim. Fakat şimdi Aydınlığa ermek için bedenimi dişi kaplana kurban ediyorum” diye düşünerek kendiliğinden yapmıştır. Prens Sattvanın bu düşüncüsü Aydınlığa ermek yolundaki hakiki kararı göstermektedir.

9. Aydınlığı arıyanlar için beslemek icab ettiği Dört Hudutsuz Kalb Hali vardır. Bunlar merhamet, şefkat, memnuniyet ve temkindir. İnsan merhamet beslemekle ihtirası kaldırabilir; şefkatle hiddeti kaldırabilir; memnuniyetle ıstırabı kaldırabilir ve âdil kalp beslemekle dost ile düşmanı ayırdetmek âdetini kaldırabilir.

İnsanları saadetli ve memnun eden şey büyük merhamettir; insanları saadetsiz ve memnun etmiyen herşeyi kaldıran da şefkattir; insanları şad kalple saadetli

Ameli Erişme Yolu

ve memnun eden büyük memnuniyettir; herkesin saadetli ve memnun oluşu büyük refahiyettir, ve böyle olunca insan herkese karşı eşit duyguya malik olabilir.

Dikkatle bu Dört Hudutsuz Kalp Hali beslenebilir ve ihtiras, hiddet, ıztırıp ve sevme-nefret etme duygularından kaçılabilir fakat bu kolay bir iş değildir. Fena kalpten kaçınması bekçi köpekten kaçınması kadar müşkül olduğu gibi doğru kalp te ormandaki geyik gibi kolay kaybolur; taşa oyulmuş harfleri silme ne kadar müşkül olsa fena kalpten kurtulma da o kadar müşkül, doğru kalp te su üstüne yazılan harfler gibi kolay kaybolur. Hakikaten kendini Aydınlığa hazırlamak hayatta en müşkül iştir.

10. Zengin bir ailenin oğlu olan Strona adında bedeni zayıf bir genç vardı. Aydınlığa erişmeğe çok hevesliliğinden Budanın talebeleri arasına girmişti. Aydınlık yolunda çalışa çalışa ayakları kanamıştı.

Buda buna acıyarak: “Oğlum Strona, evinde iken harp çalmasını hiç öğrenmedin mi? Biliyorsun ki harp telleri fazla sıkı veya fazla gevşek gerilirse iyi müzik vermez. Tam orta halde gerildiği zaman iyi müzik çıkar.

“Aydınlığa hazırlanmak ta tam böyledir. Kalb tellerini fazla sıkı veya fazla gevşek gerirsen Aydınlığa eremezsin. Çok düşünüşlü ve ârif olmalısın” demiştir.

Strona bu sözleri iyi dinlemiş ve akıbet Aydınlığa ermiştir.

11. Beş türlü silâhı iyi kullanan bir prens varmış. Bir gün idmandan dönerken silâh geçmez derili bir canavara raslamıştır.

Canavar prensle doğru yürüdü fakat prens bundan korkmadı. İlk önce okunu attı isede netice veremedi. Sonra mızrağını attı ise de o da derisini delemeydi. Sonra çubuk ve kısa mızrağı attı ise de canavarı yaralamadı. Bunun üzerine prens yumruk ve ayaklar ile hücum etti ise de canavar onu yüce kolları arasına alıp sıkıştırdığından hiçbir fayda vermedi. Sonra prens başını kullandı ise de neticesiz oldu.

Canavar: “Mukavemetin hiç fayda vermez. Şimdi ben seni yiyeceğim demiş. Prens: “Sen beni bütün silâhımı kullanmama rağmen şimdi çaresiz görüyorsun galiba, fakat ben de daha bir silâh kalmıştır. Beni yutarsan, miden içerisinden seni tahrip ederim” demiştir.

Ameli Erişme Yolu

Prensın cesareti canavarı endişeye düşürmüş ve: “Nasıl yapabilirsin” diye sormuştur. Prens: “Hak kuvveti ile” diye cevap vermiştir.

Bunun üzerine canavar prensi salıvermiş ve Hak yoluna sokulmasını rica etmiştir.

Bu masalın maksadı talebelere çalışmalarında sebât etmek ve her türlü gerilemeden korkmamağa teşvik etmektir.

12. Nefret verici ısrar ve utanmazlık insanları gücendirir, fakat kendisini alçak görmek ve utanmak insanları korur. İnsanlar baba ve anne, yaşlılar ve kardeşlerini rezalet ve utanca hassas olduklarından dolayı hürmet ederler. Kendi kusurunu bulduktan sonra kendi şerefini saklıyarak başkaların hareketlerini müşahede edip utanmak çok değerli bir iştir.

Tövbe etmek ruhuna malik olanın günahları kaybolur, fakat tövbe etmezse günahları devam eder ve onu ebediyen mahkûm eder.

Hakiki talimatı iyice dinliyerek onun mânasını ve kendisine olan alâkasını anlıyanlar talimatı alır ve ondan faydalanır.

Yalnız talimatı dinliyerek onu elde etmiyen Aydın-
lığı arama yolunda muvaffakiyetsiz olur.

Aydınlığı arıyanlar için iman, tevazu, alçakgönüllülük, çalışma ve irfan kuvvet menbalarıdır. Bunlar arasında irfan en büyüğü ve kalanları yalnız bunun cebheleridir. Talimat sırasında dünyevî işleri sever, boş konuşmalar veya uykuya dalarsa o insan Aydınlık yolundan çekilir.

13. Aydınlık talimatı sırasında birisi başkalarından daha çabuk ileri gidebilir. Bundan dolayı başkalarının daha çabuk aydınlanmalarını görüp meyas olmamalıdır.

Okçulukta çabuk muvaffakiyet beklenmez, yalnız sabırlılıkla tecrübe etmekle daha çok isabetli olacağı bellidir. Bir nehir küçük bir çaydan başlar ve büyüye büyüye büyük denize dökülür.

Bu misaller gibi bir adam sabır ve sebatla çalışırsa muhakkak Aydınlığa erişir.

Yukarıda beyan edildiği veçhile bir adam açık gözlü olursa, her yerde talimatı görür ve Aydınlığa doğru sonsuz şansa malik olur.

Buhur yakan bir adam varmış. Güzel kokunun ne geldiğini ne de gittiğini görmüş, koku ne görünür ne de yok olur. İşbu küçük olay onu Aydınlığa götürmüştür.

Ameli Erişme Yolu

Bir adamın ayağına diken batmış. Şiddetli bir acı duymuşsa da şu anda bu acının yalnız kalbin tepkisinden başka bir şey olmadığı fikri başına gelmiştir. Bu olaydan kalp kontrol edilemezse kaçırılacağını fakat kontrol edilebilirse saf olacağı düşüncesi doğmuştur. Bu düşünceyi, biraz sonra, Aydınlik takip etmiştir.

Çok tamahkâr bir adam varmış. Bir gün kendisinin bu tamahkâr kalbi üzerinde düşünmüş, tamahkâr düşüncelerin marifeti yakıp yok edebilir bir yongadan başka bir şey olmadığını bulmuş. İşte bu Aydınliğin ilk kademi olmuştur.

Bir ata sözü vardır: “Kalbini düz tutarsan dünya da düz kalır”. Bu sözü iyi düşünmeli. Bütün bu dünyadaki ayırmalar yalnız kalbin ayırd etmesinden doğduğunu anlamalıdır. Bu sözde Aydınliğa doğru yol gösterilmiştir. Hakikaten, Aydınlik yolu sınırsızdır.

III

İMAN YOLU

1. Üç hazine yani Buda, Dharma ve Samgha'ya sığınanlar Budanın talebeleridir. Budanın talebeleri kaide,

iman, iane ve marifetten ibaret dört türlü kalp kontrolünü yaparlar.

Budanın talebeleri öldürmemek, çalmamak, zina yapmamak, yalan söylememek, her hangi bir sarhoş edici şeyi almamaktan ibaret 5 türlü kaideyi icra ederler.

Budanın talebeleri Budanın tam marifetine inanırlar. Tamah ve bencillikten kaçınarak iane vermeğe çalışırlar. Hayatın geçici olduğunu düşünerek sebep ve netice kanununu anlar ve marifet nümunesine uyarlar.

Doğuya doğru eğilen ağaç tabii doğuya doğru yıkılır ve böyle Budanın talimatını dinleyen ve inananlar muhakkak Budanın Pâk İlinde doğarlar.

2. Budanın üç hazinesi yani Buda, Dharma ve Samgha'ya inananlar Budanın talebeleri diye adlanırlar.

Buda, tam Aydınlığa eren ve bu aydınlığı bütün insanları azad etmek ve hayırlık yapmak için kullanan adama denir. Dharma, hakikat, Aydınlık ruhu ve onu izah eden talimat demektir. Samgha ise Buda ve Dharmaya inananların mükemmel birader olduklarını bildirir.

Ameli Erişme Yolu

Budalık, Dharma ile kardeşlik başka başka birer şey gibi görünürse de aslında tek bir şeydir. Buda, Dharma-sında tecelli eder ve hakiki kardeşlik mahiyetini alır. Bundan dolayı, Dharmaya inanıp kardeşliği amele koymak Budaya inanmak demektir, ve Budaya inanmak ta Dharmaya inanıp kardeşliği icra etmek demek oluyor.

Bundan dolayı, yalnız Budaya inanmakla insanlar azad olur ve aydınlığa ererler. Buddha tam manasile Aydınlanmış adam olup insanları kendi çocukları gibi sever. Budayı kendi babası olarak tanıyan Budayı görüp Aydınlığa erer.

Budayı böyle tanıyanlar Onun marifetine dayanır ve Onun rahmet kokusu ile kokar.

3. Budaya inanmaktan daha büyük fayda getiren şey yoktur. Yalnız Budanın ismini duymak, inanmak ve bir dakika olsa bile mesrur olmak eşsiz bir mükâfat verir.

Bundan dolayı insan bütün dünyayı dolduran yangın içine dalıp ta olsa Budanın talimatını aramakta haz duymalıdır.

Dharmayı izah edebilen hocayı bulmak güçtür; Budayı bulmak daha güçtür, hususan Onun talimatına inanmak en güç olanıdır.

Fakat şimdi bulunması müşkül olan Budayı görünce ve duyulması müşkül olanı izah edilince, sen çok memnun olup Budaya inanmalısın.

4. Uzun insan hayatında iman en iyi yoldaştır; seferde yorgunluğu gideren en iyi içkidir ve en büyük mülktür.

İman, Dharmayı alan eldir; bütün meziyeti alan pâk bir eldir. İman, bütün dünyevî ihtirasları yakan ateştir, o yükü kaldırır ve doğru yola götüren önderdir.

İman ihtiras, korku ve iftiharını kaldırır, o nezaket ve başkalarına karşı hürmeti öğretir; insanı vaziyet bağından azad eder, müşküllüğe karşı cesaret verir; yoldan saptırmaya karşı galip gelmek kudretini verir; yaptığı işlerini parlak ve saf tutturur ve kalbi marifetle doldurur.

Ameli Erişme Yolu

İman uzun ve yorucu yola karşı cesaret verir ve Aydınlığa götürür.

İman bizi Budanın önünde olarak hissettirir ve bizi Budanın kucağına alınmış hissi verir. İman bizim sert ve bencil kalbimizi yumuşatır ve bize dostane ruh ve şefkâti anlatan kalbi ihsan eder.

5. İmanlı olan insan her ne işitirse orada Buda talimatını tanıtan marifeti elde eder. İmanlı insan herşeyin yalnız sebep ile şerait kanunundan doğan gösteriştan ibaret olduğunu görür marifeti elde eder, sonra sabırlı karşılama ve kendi şeraitine serinlikle uygun gelme kabiliyetini elde eder.

İman hayatın geçici olduğunu tanıır marifeti, şartların ve gösterişlerin değişmesine rağmen hayatın hakikati hiçbir zaman değişmediğini bilerek her üzerlerine gelene veya hayatın geçmesine şaşmamak veya acımamak zarafetini verir.

İmanın üç türlü mühim çehresi vardır: tövbe, başkalarının meziyetlerine sevinmek ve samimi hürmet göstermek, ve Budanın görünüşünü şükranla kabul etmektir.

İnsanlar imanın bu taraflarını terbiye etmeli; hata ve iffetsizliklerine hassas olmalı; bunlardan utanmalı ve itiraf etmeli; başkalarının iyi hususiyet ve iyi amellerini tanımağa ve medhetmeğe çalışmalı; daima Buda ile amel etmeli ve Buda ile beraber yaşamalıdır.

İmanlı kalp samimi kalptir; bu Budanın Pâk İline Budanın kudretile irşad edilmeğe candan ve çok derinden dileyen kalptir.

Bundan dolayı, Buda insanları Pâk İle irşad eden kuvvet, onları pâkliyen kuvvet, yoldan sapmaktan alıkoyan kuvveti imana verir. Onlar yalnız bir dakika için imana girmiş olsa bile, Budanın ismi bütün dünyada duyulunca, Onun Pâk İline götürülürler.

6. İman dünyevî kalbe ilâve edilen bir şey olmayıp, kalbin Buda sıfatını ifade etmesidir. Budayı anlıyan Buda olur; Budaya inanan Buda olur.

Buda sıfatını kavrayıp benimsemek müşküldür; ihtiras, hiddet ve dünyevî ihtirasların daimi kargaşalığı içinde saf kalbi muhafaza etmek müşküldür; hele insana bunları iman elde ettirebilir.

Ameli Erişme Yolu

Zehirli Eranda ağacı ormanında yalnız Eranda ağacı yetişir ve hoşkokulu Çandana yetişmez derler. Eranda ormanında Çandana ağacının yetişmesi mucizedir. Bunun gibi, insanların kalplerinde Budaya doğru imanın yetişmesi de mucizedir.

Bundan dolayı, Budaya inanmağa “köksüz” iman denilir. Yani, insan kalbinde yetişir kökü bulunmayıp, yalnız Budanın şefkatli kalbinde yetişir köke maliktir.

7. İman böyle verimli ve kutsaldır. Fakat tembel kalpte imanın uyanması müşküldür, hususan insan kalbinde gizlice dolaşan beş türlü şübhe bulununca.

Birincisi Budanın marifetine karşı şübhe; ikincisi Budanın talimatına karşı şübhe; üçüncüsü Budanın talimatını tebliğ eden insana karşı şübhe; dördüncüsü Kutsal Yolu takip etmek için gösterilen yol ve tedbirlerin güvenilir olması üzerindeki şübhe; beşincisi mağrur ve sabırsızlık yüzünden Budanın talimatını anlıyanların samimiyetine karşı şübhedir.

Bu dünyada şübheden daha korkunç bir şey yoktur. Şübhe insanları birbirinden ayırır. Dostluğu yok eder ve hoş alâkayı kırar. Tahriş eden ve inciten bir dikendir; insanı öldürür kılıçtır.

İmanın başlangıcı çoktanberi Budanın rahmeti ile dikilmiştir. Bir insan imanı elde ettiği zaman, bu hakikati hatırlamalı ve Budanın rahmetine şükretmelidir.

Kimse unutmamalıdır ki imanı doğuran kendi merhameti olmayıp, çoktanberi saf iman ışığını insan kalbine yerleştiren ve karanlık ve cehâleti gideren Budanın merhameti olduğunu hiç unutmamalıdır. Böyle iman taşıyan insan Budanın İline girmiş sayılır.

Budanın çoktanberi ver geldiği merhameti yüzünden imana gelen adam, âdi bir hayat geçirdiği halde, Pâk İlde yeniden doğabilir.

Bu dünyada doğmak müşküldür. Dharmayı dinlemek te müşküldür. İmana girmek daha da güçtür. Bundan dolayı herkes Budanın talimatını dinlemeğe çalışmalıdır.

IV
KUTSAL SÖZLER

1. “Beni hakaret etti, beni istihza etti, bana vurdu” diye düşünen adam bu düşünceden ayrılmayınca hiddeti sürer.

Kalp te kin sürünce hiddet hiç kaybolmaz. Kin unutulunca hiddet te derhal kalkar.

Dam lâyııkça yapılmazsa veya tamir görmezse yağmur sızılır; böylece kalp te lâyııkça terbiye edilmezse veya kontrol edilmezse ihtiras yerleşir.

Tembellik ölüme en yakın yoldur ve çalışkanlık yaşama yoludur; câhiller tembeldir, marifetliler çalışkandır.

Ok yapan adam oklarını dümdüz yapmak ister, ârif te kalbini dümdüz tutmağa çalışır.

Rahatsız kalp şuraya ve buraya sıçrayarak ebediyen hareket eder ve kontrolü müşkül olur; fakat sakin kalp rahatlık içindedir; bundan dolayı kalbi kontrol altında tutmak akıllı tebirdir.

İnsanı fena yoluna sokan kendi kalbidir. düşmanı değildir.

Kalbini ihtiras, hiddet ve cehâletten kurtaran insan hakiki ve ebedi refahiyet içindedir.

2. Tatbik edilmeyen güzel söz kokusuz güzel çiçeğe benzer.

Çiçek kokusu yele karşı çıkamaz, fakat iyi adamın fazileti yele karşı çıkar ve dünyaya sirayet eder.

Uyuyamayan adama gece uzun hissedilir ve yorulmuş yolcuya sefer uzun hissedilir; bunun gibi doğru talimatı bilmeyene aldanma ve ızdırıp zamanı uzun görünür.

Sefere müsavi veya daha yüksek kalpli adamlarla çıkmalı; ahmakla sefere çıkmaktansa yalnız başına sefer etmek daha iyidir.

Vahşi hayvandan daha fazla samimiyetsiz ve fena dosttan korkmalıdır; vahşi hayvan bedenini yaralayabilir, fakat fena dost kalbini yaralar.

İnsan kendi kalbini kontrol edemeyince nasıl “Bu benim oğlumdur” veya “Bu benim hazinemdir” gibi

Ameli Erişme Yolu

düşüncelerden haz alabilir? Aptal adam böyle düşüncelerden çeker.

Aptal olup bu aptallığını tanımak, aptal olup ta kendisini akıllı saymasından daha iyidir.

Kaşık yemeğin tadını bilemediği gibi aptal da akıllı adamla şerik olsa bile akıllı adamın marifetini anlayamaz.

Taze süt çok zaman yavaş kesilir; bunun gibi fena ameller de çabuk sonuç vermez. Günahlar kül altındaki yanan kömür gibi alevsiz yanar, sonra da daha büyük ateş olur.

Aptal adam imtiyaz, terfi, fayda ve şerefi arar, fakat bu gibi ihtiraslar saadet yerine ıztırabı getirir.

Hata ve kusuru gösteren ve fenalığı azarlayan iyi dost gizli hazine sırrını açan adam gibi hürmet edilmelidir.

3. İyi talimatı aldığıında memnun olan adam kalbi bununla temizlendiği için rahat uyur.

Marangoz dümdüz hatıl yapmak ister; ok yapıcı oklarını müvazeneli yapmak ister; sulama handeğini

kazıyan adam sunun muntazam akmasını ister; bunun gibi akıllı adam da kalbini muntazam ve doğru işleme için kontrol etmeğe çalışır.

Büyük kaya yelden rahatsız olmaz; akıllı adamın kalbi de ne medh ne de hakaretle rahatsız olur.

Kendine galip gelmek savaşta binlerce düşmana galip gelmekten daha büyüktür.

İyi talimatı dinliyerek bir gün yaşamak bunları bilmeden yüz sene yaşamaktan daha iyidir.

Kendisini ululıyanlar fena ihtiraslara yol vermemek için daima ihtiyatta bulunmalıdır. Hayatında hiç olmazsa bir kerre ya gençliğinde, ya orta yaşlı çağında, ya da ihtiyarlığında imanı yenileştirmelidir.

Dünya daima ihtiras, hiddet ve cehâlet ateşile yanmaktadır; insan çarçabuk bu gibi muhataralardan kaçınmalıdır.

Dünya köpük gibidir, örümcek ağı gibidir, pislikle dolu kavanoz gibidir; insan daima kalbin saflığını korumalıdır.

Ameli Erişme Yolu

4. Herhangi bir günahı kaçmak, iyiliği aramak, kalbi saf tutmak; Buda talimatının esasıdır.

Dayanıklık en müşkül amellerin biri ise de en son zafer dayanıklı adamındır.

Kin tuttuğu zaman kini kaldırmalı, gam içinde iken onu alıkoymalı, ihtiras içinde iken onu bırakmalı. Saf ve bencilliksiz hayat geçirmek için bolluk içinde iken hiçbir şeyi benimsemek lâzımdır.

Sıhhatta olmak büyük bir ganimettir; elindeki şeylerle kanaatlanmak büyük servete malik olmaktan daha iyidir; inanılabilmek dostluğun en iyi nümunesidir; Aydınlığa ermek en yüksek saadettir.

Günahı nefret eden hissiyatta bulunan, sükunet duyan, iyi talimatı dinlemekte haz bulan adam korkudan uzak olur.

Sevdiğin şeylere bağlanma, sevmediğin şeylere karşı nefret besleme. Gam, korku ve bağlılık bir şeyi sevmek ve sevmemekten gelir.

5. Pas demirden çıkar ve onu tahrip eder, bunun gibi günah ta insanın kalbinden doğar ve onu tahrip eder.

Okulmıyan mukaddes kitap tozlanır; tamir görmiyen ev kirlenir; tembel adam da çok geçmeden kirlenir.

İffetsiz amel kadını kirletir; cimrilik ianeyi kirletir; fena işler de hem bu dünya hem de öteki dünya hayatını kirletir.

Kirliliklerin en büyüğü cehâlet kirliliğidir. Bu cehâlet giderilmezse ne beden ne de ruh temizlenir.

Utanmaz olmak, karga gibi şımarık ve küstah olmak, hiç pişman olmadan başkalarını incitmek kolaydır.

Alçak gönüllü olmak, hürmet ve tâzimi bilmek, bütün bağılıklardan ayrılmak, fikirde ve amelde saf olmak ve ârif olmak hakikaten güçtür.

Başkasının hatasına işaret etmek kolay, fakat kendi hatasın itiraf etmek müşküldür. Başkalarının günahlarını etrafa yayarsa da, kendi günahlarını ise kumarbazın zarları gizlemesi gibi gizler.

Ameli Erişme Yolu

Havada hiçbir kuş, duman veya fırtına izi bulunmadığı gibi fena talimatta Aydınlık yoktur; bu dünyada sabit olan hiçbir şey yoktur; yalnız Aydınlanmış kalp rahatsız olmaz.

6. Silâhşoron saray kapısını beklediği gibi insan da kalbini içeri ve dışarıdan gelen her türlü muhataradan muhafaza etmelidir; bir dakika için bile ihmal etmemelidir.

Herkes kendisinin efendisidir, kendisinin dayana bildiği vâhasıdır; bundan dolayı herkes her şeyden evvel kendisini kontrol etmelidir.

Dünyevî bağıllık ve zincirlerden azad olmanın ilk adımını kalbi kontrol etmek, boş sözleri bitirmek ve birkadar düşünceli olmaktır.

Güneş gündüzleri aydınlatır, ay geceleri güzelleştirir, ınzıbat cengâvere vakar katar; bunun gibi sâkin düşünme Aydınlık arıyanı temyiz eder.

Göz, kulak, burun, dil ve bedenın beş hissini bekliyemiyen ve muhitına meyil gösteren adam Aydınlık terbiyesini yapamaz. Beş his kapılarını kat'i surette

bekliyen ve kalbini kontrol eden adam Aydınlık terbiyesini muvaffakiyetle yapabilir.

7. Sevmek ve sevmemek tesiri altında olan adam muhitin mânasını haklıca anlayamaz ve onların baskısı altında kalma temayülünü gösterir; bağılıklardan hür olan adam haklı olarak muhiti anlar ve ona herşey yeni ve mânalı oluverir.

Keder saadeti ve saadet kederi takip eder, fakat saadet ile keder, iyilikle fenalığı ayırmıyan adam hürriyeti kavrar.

Önceden kederlenmek, veya geçene pişmanlık beslemek kesilip kurumuş kamış gibidir.

Beden ile kalbin sıhhatı geçene matem tutmamak, gelecek için endişe etmemek, zahmetleri önceden beklememek ve halihazır için akıllı ve ciddi yaşamaktadır.

Geçen zamanda yaşamayın, ileri için hûlyaya dalmayın, yalnız şu an için kalbini temerküz edin.

Şimdiki vazifeni iyi ve hatasız yapmalı, yarına geciktirmeğe ve yapmamağa girişme. Şimdi yaparsan iyi gün geçirirsin.

Ameli Erişme Yolu

Akıl en iyi önderdir ve iman en iyi yoldaştır. Cahâlet ve ızdırab karanlığından kaçınıp Aydınlığı aramalıdır.

Beden ile kalp kontrol altına koyulunca onu şerefli amel ile göstermelidir. Bu kutsal bir borçtır. Bundan sonra imanı zenginliği, samimiyeti de hayatına tatlı bir lezzet, fazileti artırmak ise kutsal bir vazife teşkil eder.

Hayat yolculuğunda iman gıda olur, faziletli işler sığınak olur, marifet gündüz aydınlığı ve iyi düşünmek te gecede siper olur. Temiz hayatı hiçbir şey kıramaz; ihtirasa galip gelince hürriyete sınır kalmaz.

Aile için kendini unutmaları; köy için aile unutulmaları; millet için köy unutulmaları, Aydınlık için de herşey unutulmalıdır.

Herşey değişicidir, herşey vücut olur ve kaybolur; hayat ve ölüm acısını aşmayınca mes'ud refahiyet yoktur.